

Verhaallijnen Geopark Schelde Delta

Tussen oerland en
mensenhand

Leven met het water

Bestaan en werken

Poort naar de wereld

Bestreden gebied

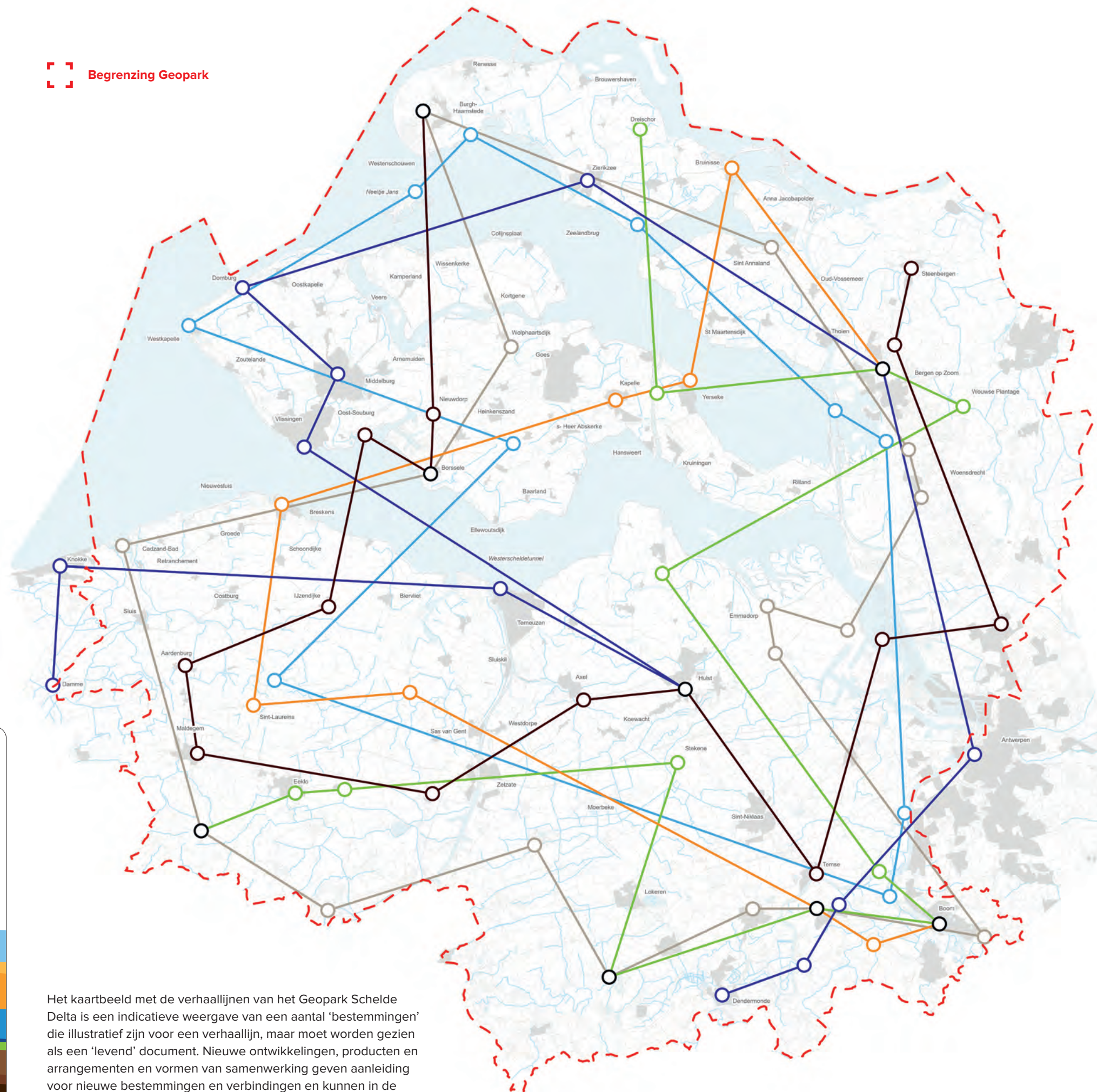
Zilt en zoet

Patents and trademarks
used under license
www.zcard.nl
No. 133299/16

**Ontdek en beleef
de verhalen van het
Geopark Schelde
Delta**

www.scheldedelta.eu

Begrenzing Geopark

Het kaartbeeld met de verhaallijnen van het Geopark Schelde Delta is een indicatieve weergave van een aantal 'bestemmingen' die illustratief zijn voor een verhaallijn, maar moet worden gezien als een 'levend' document. Nieuwe ontwikkelingen, producten en arrangementen en vormen van samenwerking geven aanleiding voor nieuwe bestemmingen en verbindingen en kunnen in de toekomst worden aangevuld.

Verhaallijnen Geopark Schelde Delta

De verhaallijnen van Geopark Schelde Delta

De Schelde Delta is een uniek gebied. Nergens ter wereld is er een overgangszone tussen rivier en zee waar de wisselwerking tussen natuurlijke processen en cultuurhistorie zo aanwezig is als hier. Daarmee heeft de Schelde Delta alles in zich om een UNESCO Global Geopark te worden. De Nederlandse provincies Zeeland en Noord-Brabant en de Vlaamse provincies Oost-Vlaanderen, Antwerpen en West-Vlaanderen hebben de handen ineengeslagen om die status te verwerven. Zes verhaallijnen weerspiegelen de veelzijdigheid van dit geopark met zijn gevarieerde landschap en rijke historie. De invloed van de zee, het rivierstelsel van de Schelde en de interactie met de mens heeft de loop van de geschiedenis van dit gebied voor een belangrijk deel bepaald. Iedere verhaallijn leidt langs plekken die daarover iets te vertellen hebben.

www.scheldedelta.eu

TUSSEN OERLAND EN MENSENHAND

Het Schelde-estuarium is een landschap vol contrasten. Het werd gevormd in een samenspel van bodem, wind, water en getij. De Schelde verlegde enkele malen zijn loop en baande zich door een kustgebied met slikken en schorren een weg naar zee. Geleidelijk drukte de mens een steeds groter stempel op het landschap. In en na de middeleeuwen werd op grote schaal land op het water gewonnen. In de wisselwerking tussen mens en natuur ontstond een veelzijdig gebied vol overgangen: tussen water en land, laag en hoog, klei en zand, zout en zoet.

GROEVE BOUDEWIJN BIJ OSSENDECHT

LEVEN MET HET WATER

Strijden of meebewegen: de omgang met het water vereiste door de eeuwen heen daadkracht en ondernemingszin. Talloze stormvloedten teisterden het Schelde-estuarium. Maar ook de mens zelf was door moertering, militaire inundaties en verwaarlozing van dijken de oorzaak van menige ramp. Het huidige landschap vertoont daarvan de littekens. Ook zijn de sporen te zien van de wijze waarop de bevolking zich tegen overstromingen beschermde. Het water dreigt overigens nog altijd. Klimaatveranderingen vragen in de huidige tijd opnieuw om toekomstbestendige oplossingen.

MOERSPUISCHE WATERGANG

BESTAAN EN WERKEN

De bewoners van het Scheldegebied verwierven zich een bestaan op de vruchtbare klei- en de armere zandgronden. Er werden akkers aangelegd en er ontwikkelden zich nederzettingen. Zelfs de meest marginale gronden zette de mens zoveel mogelijk naar zijn hand. Boerderijen en dorpen werden vormgegeven naar streekgebruik, bodemgebruik en soort ontginningen. Grootgrondbezitters lieten met (ontginnings)hoeves en zomerresidenties hun sporen achter. De bodem leverde verder grondstoffen voor ambacht en industrie, zoals voor de bloeiende potten- en steenbakkersnijverheid.

KAPELSE MOER

POORT NAAR DE WERELD

Het Schelde-estuarium is een gebied van verbindingen. Al in de Romeinse tijd liepen belangrijke transportroutes via de Schelde en de Noordzee. In de late middeleeuwen ontwikkelden havenplaatsen zich tot bloeiende handelsnederzettingen. Water- en landwegen waren al die tijd de levensaders van het gebied. Verspreid vind je nog (getij)haventjes, sluizen en overzetveren. Kanalen verbonden een handelsplaats met open water of andere handelsplaatsen. Handel en migratie leidden ook tot een levendige uitwisseling op cultureel gebied.

GRENSPAAL IN HET ZWIN

BESTREDEN GEBIED

Het Schelde-estuarium werd vanwege zijn strategische ligging menigmaal zwaar bevochten. Voor de verdediging ervan werd gebruikgemaakt van de mogelijkheden die bodem en landschap boden. Restanten van forten, linies en andere militaire werken volgen vaak de geologische gradiënten in het gebied. De polders leenden zich bovendien uitstekend voor verdedigingsdoeleinden. Door de dijken door te steken werden gebieden onder water gezet om de vijand de toegang te beletten. Eeuwenlang is van deze verdedigingstactiek gebruikgemaakt.

VESTINGWALLEN VAN RETRANCHEMENT

ZILT EN ZOET

Het Scheldegebied heeft een rijk culinair verleden. Bodem en natuur in het estuariumlandschap leveren uiteenlopende ingrediënten op voor (streek)gerechten. Op de zeekleigronden werd graan verbouwd, op de zandgronden asperges en aardbeien. Al eeuwen wordt hier bovendien bier gebrouwen. Een keur aan voedsel uit het water en van de zilte gronden bereikt eveneens de gedekte tafels. Al vanaf de vroegste tijden worden vis, schaal- en schelpdieren gevangen en genuttigd en op de grens van land en water sneed de lokale bevolking zeekraal en lamsoor en raapte men alikruiken ('krukels').

ASPERGES STEKEN IN HET SCHELDELAND

